

REFERAT Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget 2022-2025 d. 08-01-2024

Mødedato Mandag d. 08. januar 2024 kl. 09:30

Mødested Mødelokale 110, Tønder Rådhus

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Forslag til Kommuneplantillæg nr. 133-510 for Skærbæk Nord.....	4
Endelig behandling af Temaplanstrategi - Udvikling af butikscenter Lakolk.....	6
Anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til Lakolk projekt.....	8
Ansøgninger fra byer med LUP - lokale udviklingsplaner 2023/2024.....	9
BID 2024-2025.....	10
Arkitekturpolitik i Tønder Midtby.....	12
Erhvervs- og Turismestrategi.....	13
Orientering om regeringens udspil til Klimahandleplan 1.....	15
Gensidig Orientering.....	16
Lukket: Orientering.....	18
Underskriftsark.....	19

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Godkendelse af dagsorden til dagens møde.

Kommunaldirektøren indstiller,

at dagsorden til dagens møde godkendes.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Punkt 2: Forslag til Kommuneplantillæg nr. 133-510 for Skærbæk Nord

01.02.05-P16-12-23

Beslutningstema

Det skal beslattes om forslag til Kommuneplantillæg nr. 133-510 for aflastningscenter (erhvervsareal) Skærbæk Nord skal sendes i 8 ugers offentlig høring.

Sagsfremstilling

På baggrund af et ønske fra ejer af ejendommen matr. nr. 2557 Skærbæk Ejerlav, Skærbæk, om at ændre anvendelsesmulighederne for ejendommen, har ejer fået udarbejdet et forslag til kommuneplantillæg nr. 133-510 - Aflastningsområde Skærbæk Nord beliggende ved Ribevej og Rømqvej ved siden af Skærbæk Gokartbane.

Arealet blev godkendt solgt af Kommunalbestyrelsen i marts 2022, med henblik på anvendelse som beskrevet i forslag til lokalplanen. Det er køberne selv der har forestået udarbejdelse af detailhandelsredegørelse og lokalplanen, mens Kommunen varetager etableringen af den nødvendige svingbane til områdets trafikbetjening.

Lokalplanen er således udarbejdet for at give mulighed for placering i aflastningsområdet til detailhandel i form af butikker med særligt pladskrævende varegrupper jf. planloven (defineres som motorkøretøjer, lystbåde, campingvogne, trailere, planter, havebrugsvarer, tømmer, byggematerialer, grus, sten - og betonvarer og møbler) samt store udvalgswarebutikker på min. 1.000 m² der ikke hensigtsmæssigt kan placeres i bymidten, ladestation, restauranter og erhverv (miljøklasse 1-3). Derudover er der angivet, at der ikke må etableres dagligvarebutikker i området.

Formålet med kommuneplantillægget er at sikre rammerne, så området kan anvendes som et aflastningsområde til store udvalgswarebutikker og til kontor-, service-, lager- og restaurationserhverv. Lokalplanen har ligeledes til formål at fastlægge bestemmelser til at udlægge byggefelter og bygningsregulerende bestemmelser for ny bebyggelse samt vejbetjening af området. I dag er området udlagt til flyveplads, som aldrig er blevet anlagt.

I forbindelse med udarbejdelse af planforslaget er der foretaget en screening i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Screeningen konkluderer, at de mulige tiltag ikke vurderes at give anledning til miljøpåvirkninger, der skal undersøges nærmere i en miljøvurdering. Der er derfor truffet beslutning om, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering. Denne beslutning har været i forhøring ved berørte myndigheder, som ikke har haft bemærkninger til dette. Screeningsskemaet er vedlagt som bilag til kommuneplantillægget.

Samtidig med planarbejdet er der udarbejdet en detailhandelsredegørelse for området, som vurderer, at behovet for området til større udvalgsbutikker er i overensstemmelse med behovet for Skærbæk og de muligheder der er i bymidten. Redegørelsen er vedlagt som bilag.

Det er på baggrund deraf i forhold til det fremlagte planforslag forvaltningens vurdering, at placeringen af aflastningsområdet vil bidrage positivt til byen, og at der er brug for et nyt område til store udvalgswarebutikker og pladskrævende varegrupper, idet Skærbæk fungerer som overordnet serviceby for Rømq og opland omkring Skærbæk, ligesom etablering af en større ladestation vil ligge meget strategisk i forhold trafikstømmene.

Der er i forbindelse med kommuneplantillæg blevet udarbejdet lokalplanen. Lokalplanen bliver behandlet på TMU.

Lovgrundlag

Planloven.

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

at Kommuneplantillægget sendes i 8 ugers offentlig høring, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales.

Bilag

oversigtkort med lokalplanafgrænsninger

Redegørelse for aflastningsområde i Skærbæk

KPT aflastningsområde i Skærbæk_20231006

LP 167-510 03.01.2024

Miljøscreening Skærbæk Nord KPT+LP_20231006

Punkt 3: Endelig behandling af Temaplanstrategi - Udvikling af butikscenter Lakolk

01.02.00-P20-2-23

Beslutningstema

I denne sag behandles indsigelser og kommentarer for Temaplanstrategi - Udvikling af Butikscenter Lakolk og tilhørende miljørapport med henblik på endelig vedtagelse og offentliggørelse.

Historik

Kommunalbestyrelsen besluttede den 26. oktober 2023 at offentliggøre Kommunalbestyrelsens Temaplanstrategi i otte ugers høring.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2023 at sælge et område på Lakolk med mulighed for at etablere et hotelbyggeri.

Økonomiudvalget orienteredes den 16. november 2022 om status for udbud af areal til hotelbyggeri, Lakolk.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. maj 2022 Mulighedsstudiet for Lakolk og at afsætte midler til planprocessen.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 22. december 2021 at sende et område på Lakolk i udbud, hvor der var mulighed for etablering af et hotelbyggeri.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 22. december 2021 forslaget til en videre proces for Mulighedsstudiet for Lakolk.

Økonomiudvalget godkendte den 22. april 2021 den videre proces for Mulighedsstudiet for Lakolk.

Økonomiudvalget godkendte den 10. december 2020 den videre proces for Mulighedsstudiet for Lakolk.

Økonomiudvalget besluttede den 20. februar 2020 at igangsætte et Mulighedsstudie for Lakolk.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 26. oktober 2023 at offentliggøre temaplanstrategien - Udvikling af Butikscenter Lakolk med tilhørende miljørapport og sende den i otte ugers høring.

Temaplanstrategien er et led i processen hen imod at tilvejebringe plangrundlaget for etablering af et hotel på det areal, som for nuværende fungerer som campingplads og som Kommunalbestyrelsen den 23. februar 2023 godkendte salg af, til opførelse af et hotel.

Temaplanstrategien er udarbejdet på baggrund af et ønske om at styrke turisterhvervet, herunder detailhandelen og overnatningsmulighederne i Lakolk på Rømø.

I strategien redegøres der for både den overordnede turismestrategi for Vestkysten igennem Vestkystsamarbejdet og den nationale turismestrategi. Samt for Tønder Kommunes overordnede turismestrategi og udviklingsplaner for Rømø og Lakolk. I forlængelse af udviklingsplanen for Lakolk redegøres der for Tønder Kommunes vurdering af turismen på Rømø og Lakolk herunder et ønske om et kvalitetsløft på tværs af overnatningskapacitet, oplevelser og services, bla. igennem et Badehotel ved Lakolk butikscenter.

Parallelt med Temaplanstrategien er der udarbejdet en miljørapport. Rapporten beskriver miljøpåvirkningen på et overordnet strategisk plan. Dvs. at det kan udelukkes, at Temaplanen i sig selv ikke vil påvirke miljøet. Men Temaplanen kan ikke udelukke, at en senere kommuneplan eller lokalplan, der udmønter Temaplanens visioner, vil påvirke arten, naturtyper eller landskab. Derfor skal påvirkninger og afværgeforanstaltninger belyses i forbindelse med det videre arbejde. Efter høringen er der udarbejdet en sammenfatning af miljørapporten.

Temaplanstrategien er vedlagt som bilag A, og sammenfatningen er vedlagt som bilag B.

Temaplanstrategien og miljørapporten har været offentliggjort fra den 27. oktober til og med den 22. december i alt otte uge. Der er modtaget 63 høringssvar fra borgere og interesseorganisationer, samt myndighederne, de indkomne høringssvar ses i bilag C.

Som det fremgår af bilag C, drejer borgernes høringssvarene sig overordnet om:

- at badehotellet med sin højde og placering bliver meget synligt og påvirker oplevelsen af kystlandskabet
- at den øget turisme giver et større pres/slud på naturen
- at den øget turisme giver mere trafik i området og på dæmningen
- at den øget turismen specielt i skuldæsonen forstyrre roen på Rømø
- at Kommunalbestyrelsen ikke udvikler Rømø med flere hoteller
- at Kommunalbestyrelsen fokuserer udviklingen i Havneby
- at Kommunalbestyrelsen respektere klitfredningen
- at Kommunebestyrelsen respektere fredninger, Natura 2000 og UNESCO
- at Rømø ikke må blive en kopi af Sild (Sylt), men beholde sin egenart.

Derudover er der modtaget tre høringssvar fra andre myndigheder, Ribe Stift, henholdsvis Museum Sønderjylland og Slots- og Kulturstyrelsen (Bilag D).

Forvaltningen indstiller jævnfør bilag C, at de indkomne høringssvar ikke giver anledning til ændringer i Temaplanstrategi - Udvikling af Butikscenter Lakolk, men at bemærkninger, som knytter sig til temaplanstrategien tages op i forbindelse med udarbejdelsen af de pågældende kommuneplantillæg og lokalplaner samt miljørapport og miljøkonsekvensrapport.

Borgerinddragelse

Temaplanstrategien har været offentliggjort i otte uger fra den 27. oktober til og med den 22. december og har været tilgængelig på kommunes hjemmeside og på plandata.

Forvaltningen har afholdt møde med repræsentanter fra Rømø-Tønder Turistforening, Rømø Lokalråd og Nationalpark Vadehavet. På mødet orienterede forvaltningen generelt om planen.

Borgere der har indsendt bemærkninger under høringen, vil blive orienteret om Kommunalbestyrelsens beslutning.

Proces

Den fremadrettede proces vil efter Kommunalbestyrelsens behandling bestå af følgende elementer:

- Offentliggørelse af Kommunalbestyrelsens beslutning (30. januar 2023)
- Ansøgning til forsøgsordningen for kyst- og naturturisme (frist 1. februar 2023)
- Svar på ansøgning til forsøgsordningen for kyst- og naturturisme (Medio 2024)
- Udarbejdelse af kommuneplantillæg og Lokalplan
- Udarbejdelse af miljørapport og miljøkonsekvensrapport
- Kommunalbestyrelsens behandling af udarbejdede planer og rapporter
- Otte ugers offentlig høring af udarbejdede planer og rapporter
- Kommunalbestyrelsens genbehandling af offentliggjorte planer
- Offentliggørelse af Kommunalbestyrelsens beslutning.

Bilag

A - Temaplanstrategi - Udvikling af Butikscenter Lakolk

B - Sammenfattende redegørelse

C - Høringssvar og behandling af høringssvar

Lovgrundlag

Planloven

VVM

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

at Temaplanstrategien godkendes, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales, idet infrastrukturen er et opmærksomhedspunkt i forhold til det kommende arbejde med lokalplanen.

Martin Iversen afventer stillingtagen pga. manglende tid til gennemgang af høringssvar.

Bjarne Lund Henneberg kan ikke følge indstillingen.

Bilag

Planstrategi vedtagelse

Bilag B - Sammenfattende redegørelse.pdf

Bilag C - Høringssvar og behandling af høringssvar

Punkt 4: Anlægsbevilling og frigivelse af rådighedsbeløb til Lakolk projekt

01.00.00-A00-1-20

Beslutningstema

Der tages beslutning om afsættelse og frigivelse af rådighedsbeløb til finansiering af ekstern bistand til Lakolk projekt

Historik

Kommunalbestyrelsen godkendte den 16. december 2021 udbudsprocessen for salg af grund til hotelbyggeri ved Lakolk.

Kommunalbestyrelsen godkendte den 25. maj 2022 afsættelse og frigivelse af et rådighedsbeløb til ekstern rådgivning.

Sagsfremstilling

Virkeliggørelsen af hotelprojektet ved Lakolk er en længere og kompleks proces, der er politisk behandlet ad flere omgange. Det startede op i 2018 med Udviklingsplanen for Rømø, hvorefter Mulighedsstudie for Lakolk igangsattes i 2020. Dernæst blev et areal, der i dag benyttes af campingpladsen og supermarkedet efter aftale med disse, sendt i et udbud. Kommunalbestyrelsen valgte den 23. februar 2023 at tage imod Heimathafens tilbud om køb af arealet for etablering af et hotelbyggeri.

Med Kommunalbestyrelsens godkendelse den 16. december 2021 af udbudsprocessen for salg af grunden til hotelbyggeri ved Lakolk forelagdes og godkendtes, at de efterfølgende udgifter til flytning af indgang til campingpladsen inkl. nyopførelse af reception, fælleshus, opmarchbåse på campingpladsen mv. dækkes af indtægt fra salget af hotelgrunden. Kommunalbestyrelsen har efterfølgende godkendt et rådighedsbeløb til opstart af planarbejdet og ekstern rådgivning omfattende opgaver med indgåelse af aftaler, udbud af hotelgrund samt opstart af planarbejdet.

Planarbejdet er stadig i proces. Det forventes, at forsøgsordningen for kyst- og naturturisme ansøges den 1. februar 2024 for Lakolk projektet, således der søges om at fravige statens regler for klitfredningslinjen og kystnærhedszonen. Som en del af denne ansøgning, skal der indgås en såkaldt temaplansstrategi, der redegør for kommunens prioriteringer og tiltag for området ved Lakolk. Så snart der er modtaget svar på ansøgningen kan planarbejdet afsluttes, således at plangrundlaget er godkendt ultimo 2024. Tidsplanen er derefter, at anlægsperioden sættes igang. I første omgang vil der være tale om, at arbejdet med opførelse af en ny købmandsbutik igangsættes og at de kommunale opgaver med nyopførelse af reception, fælleshus, opmarchbåse på campingpladsen samt etablering af nye parkeringspladser, adgangsvej til butikcenter mød øst mv. ligeledes igangsættes. Dette med henblik på, at påbegyndelsen af hotelbyggeri kan starte op ultimo 2025. For at kunne opstarte de kommunale anlægsarbejder ultimo 2024 er der aftalt en totalrådgiveropgave herom.

Der ansøges nu om en yderligere afsættelse og frigivelse af et rådighedsbeløb til de resterende rådgiverydelse, der omfatter afslutning af planarbejdet samt totalrådgiveropgaven i alt 2,5 mio. kr.

Økonomi

Finanseringen sker ved salgsprovenuet fra den godkendte handel Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2023.

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

- at der afsættes og frigives et rådighedsbeløb i 2024 på 2,5 mio. kr. til ekstern rådgivning,
- at finansieringen sker fra en foreløbig indtægtsbevilling på 2,5 mio. kr. fra projektudbuddet, og
- at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales, idet udvalget bemærker, at projektering af infrastrukturen kan anvendes uanset udfald af lokalplanen.

Punkt 5: Ansøgninger fra byer med LUP - lokale udviklingsplaner 2023/2024

04.21.00-A00-8-23

Beslutningstema

Udvalget skal i dette punkt tage stilling til fordelingen af den særlige pulje på kr. 500.000, der er afsat til landsbyer, der har udarbejdet en Lokal Udviklingsplan, LUP.

Historik

I budget 2023 samt overslagsårene 2024–2025 er der afsat 500.000 kr. årligt til indsatser for landdistriktsudvikling i byer med en LUP. Disse midler udbydes hvert efterår til lokalområder med en LUP.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har i efteråret 2023 været i kontakt med de lokalråd, der i de seneste år har arbejdet med Lokale Udviklingsplaner (LUP). De igangværende processer i Møgeltønder og Ballum er endnu ikke endeligt afsluttet. Begge byer har et udkast til en LUP klar til foråret 2024. Der er i alt 8 byer med en aktuel LUP, hvoraf 4 i november og december 2023 har indsendt en ansøgning om støtte til lokale projekter prioriteret i LUP.

Forvaltningen har modtaget følgende ansøgninger:

- Agerskov (LUP) har ansøgt om midler til fortsættelse af deres aktivitets- og forskønnelsesprojekt i forbindelse med boldbanerne og Hallen. Der er ansøgt om 70.120 kr. Her indstilles en bevilling af det ansøgte.
- Visby (LUP) har ansøgt om midler til helhedsplanen for Visby Park, konkret en renovering og forskønnelse af Trosalta - Visbys gemte perle. Der er ansøgt om 180.000 kr.. Her indstilles en bevilling på de ansøgte 150.000 kr.
- Nørre Løgum/Ellum (BLUP) - de to lokalområder har ansøgt om at få udarbejdet en kommunikationsindsats og organisationsplan. Et projekt der i LUP er beskrevet for at styrke sammenhængskraft og organisering af foreninger. Der ansøges om 62.500 kr., der foreslåes bevilliget fra den ordinære udviklingspulje, da projektet har en mere generel karakter.
- Brøns (LUP) har udarbejdet en helhedsplan for et "Generationsmødested" - et multifunktionelt forsamlingshus og nye rammer for fællesskaber indendørs og udendørs, der skal erstatte et eksisterende klubhus. Der ansøges om 320.000 kr. Her indstilles til en bevilling på kr. 280.000 kr.

I bilaget beskrives ansøgningernes indhold, hvordan ansøgningerne relaterer sig til kommunens visions- og strategiplan, og hvor stor en bevilling Forvaltningen indstiller. Indstillingerne er baseret på projekternes relevans for lokalområdet, og på lokalrådenes evne til og ønske om at finde supplerende ekstern finansiering.

Økonomi

Udvalget gøres opmærksom på at der i 2023 er uforbrugte midler i de forskellige puljer, svarende til ca. kr. 600.000 kr.

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

at ovenstående fordeling af de 500.000 kr. til LUP-projekter i Agerskov, Visby og Brøns godkendes, og

at Nr. Løgum/Ellums projekt finansieres af den ordinære pulje.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Bilag

Overblik over LUP-ansøgninger

Punkt 6: BID 2024-2025

24.00.00-A00-2-23

Beslutningstema

Det skal besluttes, om BID skal videreføres i de større byer i kommunen.

Historik

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte den 8. november 2023 detailhandelsanalysen. I den forbindelse blev der lagt op til, at den videre proces for BID tages op politisk.

Sagsfremstilling

BID (Business Improvement District) forløb samler lokale kræfter lige fra handelsliv til foreningsliv og hjælper dem i en hjælp til selvhjælps model til at styrke byernes attraktivitet. BID har været implementeret i samarbejde med BIDdanmark i Tønder Kommune siden 2020 og har i forskelligt omfang været gennemført i Tønder, Agerskov, Skærbæk, Løgumkloster, Bredebro og Toftlund.

Via BID har de forskellige byer haft forskelligt fokus og i varierende omfang involveret det lokale handels- og foreningsliv samt lokalråd/udviklingsråd. BID har dog uanset insisteret på at tage udgangspunkt i den lokale brændende platform og de ressourcer og muligheder, der lokalt har været til rådighed. Det er samlet set lykkedes at involvere og aktivere en meget stor del af de lokale kræfter til at samles om lokal udvikling. Det er derfor i dag et værdifuldt initiativ, der selvstændigt og i koordination med det lokale og kommunale niveau, har gennemført en lang række konkrete initiativer.

Som en del af Økonomiudvalgets godkendelse den 20. april 2023 af Detailforums oplæg indgår BID som en del af løsningen af indsatsen "Lokal udvikling og support af detailhandlen". Det betyder, at BID skal være fundament for lokal koordinering, forankring og involvering mellem butikker/handelsliv og samarbejdspartnerne herunder lokalråd, det lokale forening, kulturliv samt repræsentanter for byens unge og ældre. Der er således derfra et ønske om videreførelse af BID. Hertil kommer, at der også fra byerne selv er et ønske om fortsættelse. BID organiseringen er desuden tiltænkt en aktiv rolle i de kommende Byudviklingsprocesser i Skærbæk, Løgumkloster og Bredebro, samt i opfølgningen på udviklingsplanerne i Toftlund, Agerskov, Rømø og Højer, da de udgør en stor ressource for den lokale involvering. Der vedlægges interessetilkendegivelser fra de berørte lokalområder. For Tønder er der i december 2023 politisk godkendt en indsats omkring Tønder Byudvikling, som vil favne tilsvarende indsats der.

BIDdanmark har udarbejdet et oplæg til de fremtidige BID forløb. Der lægges op til, at BID-forløbene videreføres og -udvikles i en mere strategisk retning, så der er mindre fokus på midlertidige foranstaltninger og mere fokus på det strategiske. Oplægget lægger derfor op til, at BID møderne omdøbes til bymøder for at understrege det ændrede sigte. Bymøderne understøttes dels af BID-konsulenten og dels af en lokalkendt bykoordinator for hver by. Over tid lægges der desuden op til, at forløbene bliver selvkørende, og at BID-konsulenten fra 2026 ikke længere er en del af den daglige "drift" af forløbene. Møderne arrangeres med 8 årlige møder i 2024 og 6 årlige møder i 2025 i hver by. Indsatsen vil blive tilpasset efter behov og ønsker, som giver mening for den enkelte by. Målet er, at netværkene kan medvirke til, at byerne selv vil kunne drive indsatserne efter 2025 i et tæt samspil mellem alle aktører i byerne og de muligheder, byerne hver især har for at løfte en sådan opgave med bykoordinatorene og tilsvarende. Denne overgang sikres glidende i løbet af 2025. I perioden gennemføres desuden flere koordinationsmøder i samarbejde med Tønder Kommune.

Økonomi

BIDdanmark facilitering af bymøder og koordinerende styregruppemøder mv. i 7 byer udgør 700.000 kr. i 2024 og 2025.

Restmidler fra Landstriktsindsatsen i 2023 udgør ca. 600.000 kr., som kan medfinansiere indsatsen i 2024.

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

- at BID forløb videreføres som beskrevet,
- at forløbene i 2024 medfinansieres delvist af restmidler som en del af strategien for landdistriktsudvikling 2023,
- at finansieringen af BID 2025 tages op ultimo 2024 i forhold til landdistriktpuljen, og
- at endelig finansieringsstørrelse afventer Detailhandelsforums indspil til Økonomiudvalget omfattende fordelingen af detailhandelsforums pulje for 2024.

Beslutning

Indstillingen godkendt.

Bilag

Interesstillkendegivelser for BID i 2024/2025 - samlet notat

Punkt 7: Arkitekturpolitik i Tønder Midtby

01.11.00-P22-1-23

Beslutningstema

I denne sag skal der tages beslutning om godkendelse af arkitekturpolitikken for Tønder Midtby.

Sagsfremstilling

I 2021 igangsatte Tønder Kommune en bystrategisk udviklingsproces i Tønder Midtby. Udviklingsprocessen/planen har skabt en bystrategisk overlægges til Tønder Midtbyplan. Fem matrikler i Tønder Midtby blev udpeget til at indgå i projektet. Der blev udarbejdet et prospekt for hver af de fem matrikler, som beskriver, hvordan matriklerne kan anvendes til nybyggeri, eller hvordan de eksisterende bygninger kan transformeres til andre funktioner end de eksisterende i respekt for den eksisterende kulturarv. Som en del af denne proces og på baggrund af en analyse af byens historiske DNA, har Vandkunsten udarbejdet et forslag til en arkitekturpolitik for: Tønder Midtby, "Arkitektonisk kvalitetsprogram".

Forslaget til arkitekturpolitikken bygger på en analyse af Tønder Midtbys struktur omkring tre principper: natur, bystruktur og gadestruktur. Politikken skal understøtte lokalplanen for Tønder Midtby, samt den fremtidige byudvikling med kvalitet og omtanke. Politikken er opbygget omkring principper, der danner grundlag for en dialog mellem kommunen på den ene side og bygherre, arkitekter og udviklere på den anden side, når et projekt skal udvikles fra den første tanke til det færdige byggeri eller anlæg.

Med arkitekturpolitikken tages der lederskab på at styre udviklingen af Tønder Midtby i tråd med det politiske ønske om at passe på og fremme kulturarven samtidig med, at der sker en udvikling. Forvaltningen vil desuden taget fat i en videre formidling af arkitektstrategien og arbejde med, at den når ud til både kommende bygherrer som borgere og gæster til byen, der har interesse i byens bygningsmæssige DNA.

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

at arkitekturpolitikken for Tønder Midtby godkendes, og

at indstillingen videresendes til Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning

Indstillingen anbefales, idet de fem matrikler skal indgå i kommissoriet for den kommende midtbyudvikling.

Bilag

Tønder Midtby_arkitektonisk kvalitetsprogram_status_31032023_0 1_0.pdf

Forord til arkitekturpolitik i Tønder Midtby.docx

Punkt 8: Erhvervs- og Turismestrategi

00.01.00-P00-1-23

Beslutningstema

Denne sag er Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalgets 1. behandling af udkast til Erhvervs- og Turismestrategi.

Historik

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte i januar 2023 en procesplan for udarbejdelse af kommende Erhvervsstrategi.

Det er hensigten, at erhvervs- og turismestrategien skal sætte retningen for vækst og udvikling i Tønder Kommune. Strategien skal samle de indsatser relateret til erhvervs- og turismeområdet, som Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget står i spidsen for jf. kompetenceplanen. Strategien bliver bl.a. retningsgivende for de resultatkontrakter, der indgås med hhv. Tønder Erhvervsråd og Rømø-Tønder Turistforening for 2024.

Sagsfremstilling

Den 13. november blev holdt en workshop, hvor Kommunalbestyrelsen og en lang række interessenter inden for erhverv og turisme samt uddannelsesinstitutioner var inviteret til at give input til den kommende Erhvervs- og Turismestrategi.

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget har tidligere udpeget følgende som overordnede temaer for workshopen:

- Erhvervsfremme og -udvikling
- Turismeudvikling
- Grøn omstilling
- Uddannelse og arbejdskraft
- Infrastruktur

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget har haft et udkast til strategien til drøftelse på mødet den 4. december. Herefter har forvaltningen færdiggjort udkastet til Erhvervs- og Turismestrategien. Derudover er der udarbejdet en PIXI-udgave til at give et hurtigt overblik og en handleplan for 2024-2025.

I 2024 planlægges med en aktør-effektevaluering, som vil kunne medføre tilpasninger af Erhvervs- og Turismestrategien.

Tidsplan

8. januar	1. behandling Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget
Januar	Sendes til drøftelse i Tønder Erhvervsråd, Rømø-Tønder Turistforening og Detailforum
5. februar	2. behandling i Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget
5. februar	Dialogmøder mellem KVVU og hhv. Tønder Erhvervsråd, Rømø-Tønder Turistforening
22. februar	Økonomiudvalget
29. februar	Kommunalbestyrelsen

Direktionen indstiller,

at Erhvervs- og Turismestrategien sendes til drøftelse i Tønder Erhvervsråd, Rømø-Tønder Turistforening samt Detailforum, og

at sagen genoptages på februar-mødet med henblik på endelig godkendelse.

Beslutning

Indstillingen godkendt med de faldne bemærkninger.

Bilag

Erhvervs- og Turismestrategi_1.2.pdf

Erhvervs- og Turismestrategi_PIXI.pdf

Handleplan 2024-2025 til Erhvervs- og Turismestrategi

Punkt 9: Orientering om regeringens udspil til Klimahandleplan 1

01.30.10-P20-5-23

Beslutningstema

Klima-, Vækst- og Udviklingsudvalget og Teknik- og Miljøudvalget orienteres om hvilken plads og hvilke muligheder, der lægges op til, at Tønder Kommune får i Regeringens udspil for en National Klimatilpasningsplan.

Historik

Den 23. oktober 2023 offentliggjorde Regeringen sit oplæg til en Klimatilpasningsplan. Regeringen lægger op til en særlig indsats på 5 områder.

Sagsfremstilling

1. Statsligt engagement i udsatte områder ved havet:

Tønder Kommune har ikke adgang til denne indsats, da kommunen i denne sammenhæng ikke er kategoriseret som et udsat område.

2. Løsning på udfordringerne med højtstående grundvand:

Der lægges op til, at alle kommuner (herunder også Tønder) fremover bliver myndighedsansvarlige for håndtering af højtstående grundvand. Myndighedsafdelingen er orienteret herom.

3. Forlængelse af kystbeskyttelsespuljen:

Kystbeskyttelsespuljen forventes at blive forlænget med 150 mio. kr. Af udkastteksten fremgår det, at etablering af diger og forstærkninger af diger i Vadehavsområdet specifikt står nævnt som en indsats. Tønder Kommune vil således, som alle andre kommuner, kunne få adgang til denne pulje. I sidste ende vil det være kriterierne for ansøgningerne, der afgør, om kommunen konkret kan få puljemidler. Kriterierne ved sidste pulje muliggjorde ikke, at kommunen kunne få puljemidler. Dog kunne de private digelag. Der er sendt en advisering til de private digelag, så de er opmærksomme på den eventuelle kommende mulighed. Status på de private digelag er, at digelagene på Rømø har forstærket deres diger inden for de sidste få år. De andre digelag op langs vestkysten i Tønder Kommune er opmærksomme på, at de kan søge penge hos Kystbeskyttelsespuljen. F.eks. har Bredeådalens Digelag lige nu en ansøgning liggende hos Kystdirektoratet, som de forventer svar på inden nytår.

4. Beskyttelse af Danmarks Vestkyst:

Tønder Kommune er ikke omfattet af denne del af planen og har således ikke adgang til økonomisk hjælp for denne del.

5. Nyt rådgivende embedsmandsudvalg:

Regeringen tilkendegiver, at den vil nedsætte et embedsmandsudvalg med henblik på hurtigt at kunne reagere på ekstreme vejrhændelser. Tønder Kommune har som udgangspunkt en interesse i at deltage aktivt i sådanne arbejdsgrupper til varetagelse af kommunens interesser i regerings samarbejdet. Det er dog endnu ikke konkretiseret i hvilken form og under hvilke vilkår, man kan indgå i disse udvalg.

Økonomi

Hvis regeringens udspillet godkendes som forelagt, vil der eventuelt være mulighed for, at Tønder Kommune, eller nogle af kommunens private digelag, kan få puljemidler til opførelse og vedligehold af diger. Puljen er på i alt 150 mio. kr. for hele landet.

Lovgrundlag

-

Fagchefen for Plan og Udvikling indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Orienteringen taget til efterretning.

Punkt 10: Gensidig Orientering

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Gensidig orientering fra henholdsvis udvalgsformand, forvaltning og udvalgsmedlemmer, der er medlem af diverse råd.

Sagsfremstilling

1. Orientering fra udvalgsformanden
2. Orientering fra udvalgsmedlemmer, der er medlemmer af diverse råd
3. Orientering fra forvaltningen

KLs Klima & Miljø topmøde 2024

[KLs årlige politiske konference på klima-, teknik- og miljøområdet](#) afholdes i København d. 11.-12. april 2024. KL's Klima- og Miljøudvalg byder som værter for topmødet op til politisk dialog, debat og vidensdeling. Deltagerne er kommunalpolitikere, folketingsordførere, kommunernes samarbejdspartnere og kommunale direktører og chefer på området. Tilmelding og hotelbooking åbner d. 18. januar og koordineres af forvaltningen.

Esbjerg Kommune har prioriteret VE projekter

Byrådet i Esbjerg har prioriteret VE projekter. Der er tale om 9 projekter på 7 lokationer. Læs mere om projekterne her: [link](#)

To af projekterne ligger tæt op ad kommunegrænsen til Tønder, det drejer sig om #1 Lundsmark og #2 Spandet mark.

Esbjerg afholder i starten af 2024 dialog med lokalområderne, men er formelt set ikke i gang med planlægningen. Forvaltningen (TK) er i dialog med Esbjerg Kommune, og vil løbende koordinere processerne for de to projekter med VE2022 #21 Haved projektet, som ligger tæt op ad kommunegrænsen og de to Esbjerg projekter.

Tønder Kommune udsender et orienterende brev, fra og for Esbjerg Kommune, til beboerne indenfor en radius af 2,5 km, som er bosat i Tønder Kommune.

Bevillinger fra Puljer til landdistriktsudvikling:

1. Vodder sogns lokalråd har indsendt to ansøgninger om støtte. Ansøgningerne er imødekommet med følgende beløb:

Vedr. ansøgning om Varmepumpe, bevilliges 75% af det ansøgte, dog maks kr. 12.000.

Vedr. ansøgning om Robotplæneklipper bevilliges 50% af det ansøgte, dog maks kr. 22.500.

2. Ballum landsbyforening har i slutningen af august modtaget en bevilling på kr. 9.990 til vedligehold af 3 forskellige naturområder i Ballum.

3. Der er i puljerne reserveret kr. 50.000 til understøttelse af afrapporteringen af projekt "multietniske landsbyer".

Nabo-skaber kampagne

Projekt "Fremtidens Multietniske Landsbyer" afrapporteres inden udgangen af Januar 2024.

I den forbindelse er der udarbejdet flere produkter og koncepter der skal styrke integration af de udenlandske tilflyttere og velkomstindsatser for tilflyttere generelt. Herunder koncept "Nabo-Skaber", der udføres af frivilligcenter Tønder. Der har i december og januar været booket radiospots, annoncer og der er uddelt postkort, plakater og foldere til både arbejdsgivere, landbrug, landbrugsorganisationer, facebookkampagner og via lokale biblioteker, idrætscentre, forretninger og mange andre steder. Konceptet handler om at matche danske familier med udenlandske tilflyttere, for at hjælpe tilflytterne godt igang med livet i Tønder Kommune/Danmark.

530.000 kroner fra Landdistriktspulje til klimaprojekt

Den 15.december modtog Tønder Kommune en bevilling fra statens landdistriktspulje til et projekt omkring "grønne handleplaner". Projektet fokuserer på at udbrede kendskabet til "Vores Klimahandleplan" i hele Tønder Kommune. Målet er at oplyse borgerne om de tilgængelige klimaindsatser, og give dem ressourcer og støtte til at deltage aktivt. Projektet sigter også mod at udpege og uddanne klimaambassadører, der kan fungere som lokale fortalere og inspiratorer.

Samlet tidsplan for VE-projekter

Der er vedhæftet en opdateret version af den samlede tidsplan som bilag.

Tidsplanerne for projekt #3 Nextam Sol og #18 Bredebro Solenergianlæg er blevet forskudt, da de nu behandles på januar (2024) møderne for Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Grønt Råd

Den 12. december 2023 blev der afholdt møde i kommunens Grønt Råd. Det næste møde, i form af en besigtigelsestur, vil blive afholdt i april/maj 2024.

Kommunaldirektøren indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning

Udover ovenstående orienteredes om:

Henvendelse vedr. VE-projekter.

Revideret ejerstrategi for Tønder Forsyning behandles i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i januar.

Tønder Ungdomsskole - makerspace.

Infrastruktur.

Bilag

20231219_Samlet tidsplan

Punkt 11: Lukket: Orientering

00.01.00-G01-80-23

Punkt 12: Underskriftsark

00.01.00-G01-80-23

Beslutningstema

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

Sagsfremstilling

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert udvalgsmedlem underskrive digitalt ved at trykke på "Godkend".

Beslutning

-